

BIDDEN VOOR VREDE

Een oecumenisch initiatief van de Oud-Katholieke parochie Arnhem-Nijmegen

DE BEDOELING VAN VREDE

Citaat

⁸ Ten slotte, broeders en zusters, laat u leiden door al wat waar is, al wat edel, rechtvaardig, zuiver, beminnelijk en eervol is, kortom door al wat deugdzzaam is en lof verdient. ⁹ Doe alles wat ik u heb geleerd en overgedragen, wat ik u heb verteld en laten zien. Dan zal de God van de vrede met u zijn. (Filippenzen 4,8-9)

Overweging

“Vrede” krijgt veel nadruk in dit stuk van Paulus’ brief aan de gemeente in Filippi. Een paar verzen eerder schreef hij al: “De Heer is nabij. ⁶ Wees over niets bezorgd, maar vraag in alle omstandigheden aan God wat u nodig hebt en dank Hem in uw gebeden. ⁷ Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.” (4,5-7)

Eerder in zijn brief opende hij er ook al mee: “² Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus.” (Fil. 1,2) De laatste zin, waarmee Paulus de gemeentes aan wie hij schrijft vaker groet, is deel geworden van veel liturgische tradities. Dat geldt ook voor vers 7 uit hoofdstuk 4; in sommige kerken is het de tekst die gebruikt wordt voor de vredegroet.

Dat wijst erop dat het sterke teksten zijn, tegelijkertijd lopen ze ook het risico zo vaak gebruikt te worden dat je ze bijna niet meer echt hoort. Bovendien is het ook nog maar de vraag wat er met vrede bedoeld wordt in deze teksten. Sommige interpretaties gaan wat de kant van “mindfulness” op: Gods vrede betekent innerlijk tot rust komen zodat je de onrust van de wereld aankunt. Dat is zeker een mooie gedachte maar het is ook maar de vraag of dit inderdaad de kern treft van Paulus’ uitdrukkingen. Het ligt immers voor de hand dat hij het woord vrede gebruikt op een manier resoneert met dat wat er in Joodse en in Grieks-Romeinse kringen gangbaar was. En dan kom je al snel tenminste ook op andere sporen terecht.

Zo is “vrede” als “sjaloom” in Joodse kring (of het nu met dit Hebreeuwse woord of ook met het Griekse *eirene* aangeduid wordt) iets dat veel verder gaat

BIDDEN VOOR VREDE

Een oecumenisch initiatief van de Oud-Katholieke parochie Arnhem-Nijmegen

dan alleen innerlijke rust, het wijst vooral ook op een wereld die in orde is, waarin er vrede heerst omdat de gerechtigheid beoefend wordt. Ook in Grieks-Romeinse kring heeft het woord zo'n maatschappelijke betekenis: het tot vrede brengen van volkeren was een taak van de keizer – en dat betekende meestal het onderwerpen ervan.

Een saillant voorbeeld is de “Tempel van de Vrede” in Rome die gebouwd werd met de buit van de Joodse oorlog, of ook het “Altaar van de Vrede”, neergezet toen keizer Augustus Gallië en Hispania tot vrede gebracht had, op militaire wijze, wel te verstaan. Vrede is daarmee ook een woord dat van alles kan betekenen en ook makkelijk op wat perverse wijze gebruikt wordt – om het succesvolle verloop van een oorlog aan te duiden, namelijk die inderdaad tot “vrede” leidt, namelijk door een tegenstander te onderwerpen.

Paulus' gebruik van het woord ligt, vermoedelijk, eerder in de lijn van “sjaloom” en vormt zo ook een contrast met Romeinse, keizerlijke vrede. Dit alles wijst er ook op dat het altijd nodig is om te vragen wat iemand precies met vrede bedoelt als hij het woord gebruikt: wiens vrede, op welke manier bereikt, ten gunste van wie en op welke basis. Het kan nogal verschillen namelijk.

Gebed

God van barmhartigheid, Schenk ons allen uw vrede. Waak over onze broeders en zusters in de hele wereld, vooral over hen die hun huizen zijn ontvlucht. Leid hen naar een veilige plek en troost hen die rouwen. Inspireer ons allen om het licht van uw hoop te delen en om anderen met mededogen tegemoet te treden. Maak ons tot kanalen van uw vrede, opdat al uw kinderen vrij van angst, conflict en pijn mogen leven. Wij vragen dit door Christus, onze Heer, Vredenvorst. Amen.
(Catherine Gorman / Catholic Agency for Overseas Development - bewerkt)

BIDDEN VOOR VREDE

Een oecumenisch initiatief van de Oud-Katholieke parochie Arnhem-Nijmegen

Dit gebed onderstreept, samen met de teksten uit Paulus' Brief aan de Filippenzen dat vrede iets heel praktisch is dat direct aan de levenswerkelijkheid van mensen raakt. Juist daarom is het goed om steeds te bevragen wat er met "vrede" bedoeld wordt – want lang niet iedere vorm van vrede is mens- of vredelievend.

Peter-Ben Smit

Oud-Katholiek priester van het Aartsbisdom Utrecht